

RECULL DE SENTÈNCIES DEL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA¹

Marta Mingot Torra
Graduada en dret
Universitat de Barcelona

SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA (SALA VUITENA) DE 30 D'ABRIL DE 2020,² SOBRE EL DRET DE COMPENSACIÓ DELS PASSATGERS

Per mitjà de la present qüestió prejudicial, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE) resol que, en virtut del Reglament (CE) núm. 261/2004,³ i especialment del seu article 7, el passatger que disposa d'una reserva única per a un vol amb connexió directa no té dret a una compensació quan es modifica la seva reserva en contra de la seva voluntat i, consegüentment, no embarca en el primer vol del seu transport reservat, sinó en el segon, però pot arribar al seu destí final a l'hora d'arribada prevista inicialment (par. 25 i 34).

En aquest cas no es compleix el pressupòsit per a poder rebre la compensació, el qual, concretament, consisteix en un retard igual o superior a tres hores respecte de l'hora d'arribada programada inicialment (par. 29), atès que la demandant en el litigi principal va arribar al seu destí final sense retard (par. 30) i, en conseqüència, no va patir molèsties greus (par. 32).

1. Aquest recull exposa les sentències més rellevants del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (en endavant, TJUE) en matèria civil publicades entre els mesos d'abril i juliol de 2020.

2. Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala Vuitena) de 30 d'abril de 2020, assumpte C-191/19, OI contra Air Nostrum Líneas Aéreas del Mediterráneo, SA.

3. Reglament (CE) núm. 261/2004 del Parlament Europeu i del Consell, d'11 de febrer de 2004, pel qual s'estableixen normes comunes sobre compensació i assistència als passatgers aeris en cas de denegació d'embarcament i de cancel·lació o gran retard dels vols, i es deroga el Reglament (CEE) núm. 295/91 (DOUE 2004, L 46).

SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA
(SALA SISENA) DE 14 DE MAIG DE 2020,⁴ SOBRE EL NÚMERO
DE TELÈFON DEL COMERCIANT I EL DRET DE DESISTIMENT
DEL CONSUMIDOR

El TJUE s'encarrega primerament d'interpretar l'article 6.1c de la Directiva 2011/83/UE⁵ i conclou que quan el número de telèfon del comerciant apareix en la seva pàgina web, cosa que suggereix al consumidor mitjà que és el número de telèfon que utilitza per a contactar amb els consumidors, ha de considerar-se que el comerciant «disposa» del número de telèfon de conformitat amb el precepte esmentat (par. 38 i 40).

De la jurisprudència del TJUE⁶ es desprèn que el comerciant no està obligat a instal·lar una línia telefònica per tal que els clients puguin contactar amb ell, sinó que està obligat a facilitar el número de telèfon quan disposa d'ell i l'utilitza per a comunicar-se amb els consumidors (par. 33). En cas contrari, ha de disposar d'un altre mitjà de comunicació que garanteixi el contacte ràpid i eficaç del consumidor amb el comerciant (par. 34).

Ara bé, quan el número de telèfon apareix en la pàgina web i suggereix al consumidor mitjà que el comerciant utilitza aquell número per a contactar amb els consumidors, ha de considerar-se que, als efectes del precepte que és objecte d'interpretació, el comerciant «disposa» del número de telèfon, especialment quan en la pàgina web aquest s'indica sota una rúbrica titulada «Contacte» (par. 37).

Així mateix, segons el TJUE, d'acord amb l'article 6, apartat 1c i h i apartat 4, en relació amb l'annex 1, lletra a, de la Directiva 2011/83/UE, el comerciant que facilita al consumidor, abans que aquest quedi vinculat per un contracte a distància o celebrat fora de l'establiment, informació sobre els procediments d'exercici del dret de desistiment per mitjà del model de document que consta en aquell annex de la Directiva, està obligat a proporcionar el mateix número de telèfon a través del qual el consumidor pot comunicar la seva decisió de fer ús del dret de desistiment (par. 38 i 40).

---

4. Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala Sisena) de 14 de maig de 2020, assumpte C-266/19, EIS GmbH contra TO.

5. Directiva 2011/83/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2011, sobre els drets dels consumidors, per la qual es modifiquen la Directiva 93/13/CEE del Consell i la Directiva 1999/44/CE del Parlament Europeu i del Consell, i es deroguen la Directiva 85/577/CEE del Consell i la Directiva 97/7/CE del Parlament Europeu i del Consell (DOUE 2011, L 304).

6. Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala Primera) de 10 de juliol de 2019, assumpte C-649/17, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände - Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. contra Amazon EU Sàrl.

SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA
(SALA SISENA) DE 14 DE MAIG DE 2020,⁷ SOBRE LES EXCEPCIONS
AL DRET DE DESISTIMENT

Primerament, el TJUE conclou que, de conformitat amb l'article 3.3f de la Directiva 2011/83/UE, no constitueix un contracte per a la construcció d'edificis nous el celebrat entre un arquitecte i un consumidor, en virtut del qual el primer es compromet únicament a realitzar per al segon un projecte d'habitatge individual amb vista a la seva construcció i, en aquest context, a elaborar plànols (par. 32 i 48).

Segons el Tribunal, un contracte amb aquestes característiques no pot tenir la consideració de contracte per a la construcció d'edificis nous (par. 45) perquè se situa en un moment massa anterior respecte del procés de construcció de l'edifici nou (par. 43).

A continuació, el TJUE declara que, considerant els articles 2.3, 2.4 i 16c de la Directiva 2011/83/UE, un contracte amb les característiques descrites prèviament tampoc no pot considerar-se un contracte de subministrament de béns confeccionats segons les especificacions del consumidor o clarament personalitzats (par. 49 i 65).

D'acord amb el Tribunal, el contracte controvertit en el litigi principal no té per objecte el subministrament de béns confeccionats segons les especificacions del consumidor o clarament personalitzats, en el sentit de l'article 16c de la Directiva (par. 60), que és objecte d'interpretació restrictiva perquè constitueix una excepció al dret de desistiment del consumidor (par. 56), sinó que és un contracte de serveis⁸ (par. 61), en el qual tampoc no concorren els requisits per a poder aplicar l'article 16a de la Directiva 2011/83/UE (par. 64).

---

7. Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala Sisena) de 14 de maig de 2020, assumpte C-208/19, N. K. contra M. S. i A. S.

8. S'entén per *contracte de serveis*, de conformitat amb l'article 2.6 de la Directiva 2011/83/UE, el contracte en virtut del qual el comerciant proveeix o es compromet a proveir un servei al consumidor i el consumidor paga o es compromet a pagar el seu preu.

SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA
(SALA PRIMERA) DE 18 DE JUNY DE 2020,⁹ SOBRE L'ACORD
POSTERIOR A UN CONTRACTE DE PRÉSTEC PEL QUAL ES
MODIFICA EL TIPUS D'INTERÈS PACTAT INICIALMENT

El TJUE resol que, considerant l'article 2a de la Directiva 2002/65/CE,¹⁰ l'acord de modificació d'un contracte de préstec no està inclòs dins el concepte de *contracte relatiu a serveis financers* quan l'acord posterior només modifica el tipus d'interès pactat inicialment, sense prorrogar la duració del préstec ni modificar el seu import, i les clàusules inicials del contracte consideren la celebració de l'acord de modificació o, a falta d'aquest, l'aplicació d'un tipus d'interès variable (par. 22 i 34).

Segons el Tribunal, l'acord de modificació amb les característiques esmentades anteriorment no és una «operació» en el sentit de l'article 1.2 de la Directiva 2002/65/CE (par. 29). Per altra banda, el «contracte relatiu a serveis financers» de l'article 2a de la Directiva és el que preveu la prestació de serveis, i aquest requisit no es compleix quan l'acord de modificació només té per objecte ajustar el tipus d'interès com a contrapartida d'un servei ja acordat (par. 30).

SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA
(SALA SEGONA) DE 25 DE JUNY DE 2020,¹¹ SOBRE LA INFORMACIÓ
RELATIVA A LA RESOLUCIÓ ALTERNATIVA DE LITIGIS
ENTRE EL COMERCIANT I EL CONSUMIDOR

El TJUE s'encarrega d'interpretar l'article 13.1 i 2 de la Directiva 2013/11/UE¹² i conclou que el comerciant que no celebra contractes amb clients a través del seu lloc web però posa a disposició dels consumidors les condicions generals dels contractes de compravenda o de serveis a través de la seva pàgina web, està obligat a incloure en aquelles la informació relativa a l'entitat de resolució alternativa de conflictes a la qual

---

9. Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala Primera) de 18 de juny de 2020, assumpte C-639/18, K. H. contra Sparkasse Südholstein.

10. Directiva 2002/65/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 de setembre de 2002, relativa a la comercialització a distància de serveis financers destinats als consumidors i per la qual es modifiquen la Directiva 90/619/CEE del Consell i les directives 97/7/CE i 98/27/CE (DOCE 2002, L 271).

11. Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala Segona) de 25 de juny de 2020, assumpte C-380/19, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände - Verbraucherzentrale Bundesverband eV contra Deutsche Apotheker- und Ärztebank eG.

12. Directiva 2013/11/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 21 de maig de 2013, relativa a la resolució alternativa de litigis en matèria de consum i per la qual es modifiquen el Reglament (CE) núm. 2006/2004 i la Directiva 2009/22/CE (DOUE 2013, L 165).

el comerciant es compromet o està obligat a recórrer en cas de litigi amb el consumidor (par. 22 i 36).

D'acord amb l'article 13.2 de la Directiva 2013/11/UE, el comerciant ha de facilitar la informació relativa a l'entitat de resolució extrajudicial de conflictes «de manera clara, comprensible i fàcilment accessible» en la seva pàgina web, si en té, i en les condicions generals aplicables als contractes de compravenda o de serveis amb els consumidors.

Segons l'article 6.1*t* de la Directiva 2011/83/UE, el consumidor, abans que quedi vinculat per qualsevol contracte a distància o celebrat fora de l'establiment, ha de ser informat de la possibilitat de recórrer al mecanisme extrajudicial de reclamació i recurs al qual està sotmès el comerciant. En aquest sentit, el TJUE ha declarat que no és suficient que el consumidor rebi aquesta informació en el moment de la celebració del contracte, sinó que ha de rebre-la abans de celebrar-lo (par. 34 i 35).

SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA
(SALA CINQUENA) DE 9 DE JULIOL DE 2020,¹³ SOBRE
EL SIGNIFICAT I L'ABAST DE LES «ADRECES» EN L'ÀMBIT
DE LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL

En relació amb l'article 8.2*a* de la Directiva 2004/48/CE,¹⁴ el TJUE considera que el concepte d'*adreça* no inclou l'adreça electrònica, el número de telèfon i l'adreça del protocol d'Internet (IP, de l'anglès *protocol Internet*) de l'usuari que puja arxius en línia i infringeix un dret de propietat intel·lectual (par. 23 i 40).

De l'article 8 de la directiva esmentada es desprèn que els estats membres de la Unió Europea han de garantir als òrgans jurisdiccionals competents la possibilitat d'ordenar a l'operador de la plataforma en línia que faciliti la identitat i l'adreça de qualsevol persona designada en el precepte objecte d'interpretació que hagi pujat una pel·lícula a la plataforma sense el consentiment del titular dels drets d'autor (par. 27).

El concepte d'*adreça*, segons el Tribunal, ha d'interpretar-se de manera autònoma i uniforme en l'àmbit de la Unió Europea (par. 28). Com que la Directiva 2004/48/CE no defineix expressament què s'entén per *adreça*, el seu significat i el seu abast han de determinar-se d'acord amb el seu sentit habitual en el llenguatge corrent, considerant el context on s'utilitza, els objectius perseguits per la normativa a la qual està incorporada i la seva gènesi (par. 29).

13. Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala Cinquena) de 9 de juliol de 2020, assumpte C-264/19, Constantin Film Verleih GmbH contra YouTube LLC i Google Inc.

14. Directiva 2004/48/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 29 d'abril de 2004, relativa al respecte dels drets de propietat intel·lectual (DOUE 2004, L 157).

Després d'analitzar les circumstàncies esmentades (par. 30-38), el TJUE arriba a la conclusió que la paraula *adreça* no comprèn necessàriament l'adreça electrònica, el número de telèfon i l'adreça IP de les persones a les quals es refereix l'article 8.2a de la Directiva, en el context dels procediments relatius a una infracció d'un dret de propietat intel·lectual (par. 39).

SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA (SALA QUARTA) DE 9 DE JULIOL DE 2020,¹⁵ SOBRE LES CLÀUSULES ABUSIVES EN CONTRACTES DE PRÉSTEC HIPOTECARI

En primer lloc, en relació amb l'article 6.1 de la Directiva 93/13/CEE,¹⁶ el TJUE declara que la clàusula d'un contracte celebrat entre un consumidor i un professional que pot ser declarada judicialment abusiva, pot ser objecte d'un contracte de novació entre els mateixos consumidor i professional. El consumidor pot renunciar als efectes derivats de la declaració del caràcter abusiu de la clàusula sempre que ho faci amb el consentiment lliure i informat (par. 21 i 30).

Segons el Tribunal, el sistema de protecció contra la utilització de clàusules abusives pels professionals, instaurat per la Directiva 93/13/CEE, no és obligatori. Així doncs, si el consumidor ho desitja, no s'aplicarà (par. 26). No obstant això, la renúncia del consumidor a fer valer la nul·litat d'una clàusula abusiva només és rellevant si en el moment de la renúncia el consumidor és conscient del caràcter no vinculant de la clàusula i de les conseqüències que comporta (par. 29).

En segon lloc, d'acord amb el TJUE, l'article 3.2 de la Directiva 93/13/CEE ha d'interpretar-se en el sentit que la clàusula d'un contracte celebrat entre un consumidor i un professional que té per objecte modificar una clàusula potencialment abusiva d'un contracte anterior celebrat entre els mateixos consumidor i professional, o bé determinar les conseqüències del caràcter abusiu de la clàusula, s'entén no negociada individualment i pot ser declarada abusiva (par. 31 i 39). El control d'abusivitat d'un contracte celebrat entre un consumidor i un professional, de conformitat amb l'article 3.1 de la mateixa directiva, s'exerceix sobre les clàusules no negociades individualment.

A continuació, pel que fa als articles 3.1, 4.2 i 5 de la Directiva 93/13/CEE, el TJUE resol que l'exigència de transparència que aquestes disposicions imposen a un professional implica que quan el professional celebra un contracte de préstec hipo-

---

15. Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala Quarta) de 9 de juliol de 2020, assumpte C-452/18, X. Z. contra Ibercaja Banco, SA.

16. Directiva 93/13/CEE del Consell, de 5 d'abril de 1993, sobre les clàusules abusives en els contractes celebrats amb consumidors (DOCE 1993, L 95).

tecari amb un tipus d'interès variable amb un consumidor i estableix una clàusula terra, el professional ha de facilitar al consumidor la informació necessària per a comprendre les conseqüències econòmiques derivades del mecanisme establert per la clàusula terra esmentada (par. 40 i 56).

Pel que fa a un contracte amb aquestes característiques, convé destacar que les repercussions econòmiques del mecanisme a través del qual s'estableix un límit inferior a les fluctuacions del tipus d'interès depenen de l'evolució de l'índex de referència a partir del qual es calcula el tipus (par. 50). Segons el TJUE, el valor exacte del tipus d'interès variable no es pot fixar en el contracte de préstec per a tota la seva duració (par. 52).

Per acabar, el TJUE s'encarrega d'interpretar l'article 3.1 de la Directiva 93/13/CEE en relació amb el punt 1*q* de l'annex i l'article 6.1 de la mateixa directiva.

— En primer lloc, conclou que la clàusula d'un contracte celebrat entre un professional i un consumidor per a solucionar una controvèrsia existent, per mitjà de la qual el consumidor renuncia a fer valer les pretensions de què hauria disposat si la clàusula no existís, pot ser abusiva quan el consumidor no té la informació necessària per a comprendre les conseqüències jurídiques per a ell derivades de la clàusula.

— En segon lloc i en relació amb les controvèrsies futures, declara que no vincula el consumidor la clàusula per mitjà de la qual aquest renuncia a les accions judicials basades en drets que li reconeix la Directiva 93/13/CEE (par. 57 i 77).

Per tant, cal distingir la renúncia a exercitar accions judicials, com a transacció hque té per objecte solucionar una controvèrsia existent entre un professional i un consumidor, de la renúncia prèvia a l'exercici de qualsevol acció judicial (par. 67).

En el primer cas, la renúncia pot ser l'objecte principal de l'acord en el sentit de l'article 4.2 de la Directiva 93/13/CEE, de manera que pot quedar exclosa de ser declarada abusiva sempre que estigui redactada de manera clara i comprensible (par. 68). En canvi, quant al segon cas, el TJUE considera que el consumidor no pot renunciar vàlidament a la tutela judicial i als drets que li reconeix la Directiva (par. 75). En cas contrari, es posaria en perill l'eficàcia del sistema de protecció establert per la Directiva 93/13/CEE en benefici del consumidor (par. 76).